

Aanleiding

In het Audit Committee van 10 december is besproken om voor het Programma Verbetering financieel beheer en in het bijzonder het Project Herstel prioriteit te geven aan de voor het getrouwe beeld van de jaarrekening relevante herstelacties. De keuze voor de focus op getrouwheid is mede ingegeven door het signaal over de werkdruk bij PDC-19 en Dienst Testen waardoor er aangegeven is dat deze directies weinig tot geen capaciteit over hebben voor werkzaamheden voor de jaarrekening 2021. Dit betekent dat acties voor rechtmatigheid op het 2^e plan en voor materieel beheer op het 3^e plan komen.

Binnen het programma verbetering financieel beheer is het project herstel gericht op het uitvoeren van de activiteiten die bij- en zorgdragen voor het getrouw beeld van de directies PDC-19 en Dienst Testen. In dit memo wordt verslag gedaan van de stand van zaken per 12 januari 2022.

Kernpunten

- Er zijn nu al forse onzekerheden op het getrouw beeld en de rechtmatigheid waardoor de tolerantie op artikel 1 en op het totaalniveau overschreden zal worden.
- Project herstel kan de verantwoordelijkheid voor getrouw beeld en rechtmatigheid niet overnemen van PDC-19 en Dienst Testen.
- De klus moet gezamenlijkheid gedaan worden.

Overschrijding tolerantiegrens

De jaarafsluiting 2021 is nog in volle gang en er zullen nog de nodige mutaties verricht worden. Desondanks is het beeld nu al wel duidelijk dat VWS in 2021 de tolerantiegrens op artikel 1 alsmede op totaalniveau van de artikelen zal gaan overschrijden.

	Artikel 1	Totaal VWS
VPL omvang € mln	12.309	40.599
Tolerantiegrens	5%	2%
Tolerantie € mln	615	812
Raming 'zekere' onrechtmatigheid € mln	2.097	

Op basis van de huidige inzichten bedragen de huidige fouten en onzekerheden op de verplichtingen al € 2 miljard. Dit is wat nu bekend is vanuit de PDC-19 en DT en hier komen zeer waarschijnlijk posten bij vanuit deze hoek en op zeker posten vanuit de controles op subsidies (w.o. staatssteun) en inkoop. Deze zijn VWS-breed en raken ook andere artikelen.

Toelichting

De prioritering voor het project Herstel is helder en heeft er voor gezorgd dat het project met een duidelijke focus zijn taken oppakt. Project Herstel ervaart wel direct de consequentie van de hoge werkdruk bij PDC-19 en (in mindere mate) bij Dienst Testen. Project Herstel kan de verantwoordelijkheid voor getrouw beeld en rechtmatigheidsvraagstukken niet overnemen. Het beantwoorden van vragen en aanleveren van documentatie kan niet zonder een stevige bijdrage vanuit de directies, die immers primair verantwoordelijk zijn voor getrouwheid en rechtmatigheid van hun uitgaven en verplichtingen. Indien deze bijdrage niet mogelijk is heeft dit direct consequenties voor het inhoudelijk en / of tijdig afwikkelen van issues. Voorbeelden van de consequenties zijn niet aantoonbaar kunnen maken dat de gefactureerde hoeveelheden 'geanalyseerde monsters' door laboratoria ook aantoonbaar kloppen. Een ander voorbeeld betreft dat er grote twijfels zijn of alle verplichtingen wel verwerkt zijn in de administratie. Dit speelt bijvoorbeeld voor vaccins en dit kan project herstel niet uitzoeken. De opgave van project Herstel is geen opgave van FEZ alleen en we doen het ook niet voor FEZ of voor de ADR maar omdat het hoort. We kunnen dit alleen samen voor elkaar krijgen.

Er zijn op dit moment ook tussenresultaten en uitkomsten te melden over het getrouw beeld en de rechtmatigheid. Deels gaan deze over de jaarrekening 2021 en voor een deel ook al over de jaarrekening 2022. Het gaat om de volgende uitkomsten:

Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging wegens dwingende spoed

In goede samenwerking met zowel PDC-19 als DT zijn er voor de gecontracteerde laboratoria, de overeenkomsten met GGD GHOR (2021) en de aanschaf van zelftesten afwegingskaders opgesteld ter onderbouwing van de toegepaste uitzonderingsgrond dwingende spoed. De afwegingskaders zijn (en voor zelftesten in concept) beoordeeld door de WJZ. Dit geeft de volgende uitkomst

	Rechtmatig	Onrechtmatig
laboratoria	604.734.436	404.912.866
GGD GHOR		1.120.658.593
Zelftesten	132.730.708	352.027.748
	737.465.144	1.877.599.207

De afwegingskaders moeten nog beoordeeld worden door de ADR.

Volledigheid van de administratie

Er is grote twijfel of alle overeenkomsten die door PDC-19 en Dienst Testen in 2021 zijn aangegaan ook opgenomen zijn in de administratie. Dit laat zich beste aantonen door de grote ruimte die het verplichtingenbudget 2021 voor beide directies nog bevat

	Verpl. budget	Verplichting realisatie	Verpl. ruimte
PDC-19	7.083.788.000	5.697.660.607	1.386.127.393
Dienst Testen	3.453.963.000	2.121.455.370	1.332.507.630
Bron: rapport budgetrealisatie 3F (12012022)			

De directies zijn aanzet om de controle op de volledigheid van hun verplichtingen uit te voeren. FEZ kan helpen bij de analyse maar alleen de directies kent haar overeenkomsten.

Laboratoria, prestatiebeoordeling (Coron-IT)

De facturen die laboratoria aan VWS sturen voor de door hen geanalyseerde monsters worden onderbouwd met gegevens uit Coron-IT. Deze applicatie van de GGD GHOR is daarmee de bron voor prestatiebeoordeling. Om als VWS hierop te kunnen bouwen dienen we zekerheid te hebben over de betrouwbaarheid hiervan. Dit kan via een IT-Audit worden beoordeeld. Hier toe is, na een lange aanloop, in december door PDC-19 de opdracht aan de GGD GHOR gegeven. Deze week heeft de projectleiding vernomen dat, de door GGD GHOR geselecteerde partij Deloitte, GGD GHOR de opdracht nog altijd niet formeel gegund is. Project Herstel heeft geen vertrouwen dat de uitkomst van de IT-Audit nog op tijd (afgesproken dead line met de ADR 4 februari 2022) opgeleverd zal worden om de uitkomst hiervan in de jaarrekening 2021 te betrekken.

Om te concluderen of er nog een alternatief is om de betrouwbaarheid van de prestatiebeoordeling aan te tonen heeft project herstel om een gesprek met de uitvoerder van IT-audit verzocht. Er is inmiddels contact gelegd maar er is nog geen afspraak. Er dient rekening gehouden te worden met een onzekerheid op het getrouw beeld van de betalingen van € 743 miljoen.

Inkoopdossiers

De totale financiële omvang van de inkoop voor beide directies is € 5,7 miljard. Ruim € 5,5 mrd hiervan loopt mee in de controles van GGD GHOR, Vaccins, SON, Laboratoria, Open House en Zelftesten. De resterende € 200 miljoen wordt via dit traject beoordeeld op rechtmatigheid.

Bij de controle op de rechtmatigheid van 43 inkoopdossiers van Dienst Testen (selectie door de ADR) is gebleken dat er 3 in orde waren, voor 20 dossiers de onderbouwing voor dwingende spoed ontbrak (dit is inmiddels herstelt) en dat 9 dossiers onvolledig zijn dan wel dat er een onjuiste aanbestedingsprocedure is gevolgd. Dit laatste is vaak een gevolg geweest van de snelheid

waarmee zaken moesten worden uitgevoerd. Op 11 dossiers is geen controle uitgevoerd omdat deze verplichtingen uiteindelijk weer zijn ingetrokken.

Het niet op orde hebben van de dossiervorming is zorgelijk omdat dit risico zich ook nu nog voordoet. Deels komt door onvoldoende kennis over de vereisten aan de dossiervorming, maar het komt zeker doordat er geen proces en werkwijze hiervoor is afgesproken. Inkopen die buiten de HIS of Inhuurdesk omgaan hebben daarmee allemaal het risico dat ze onrechtmatig zijn in verband met een niet aantoonbaar volledig dossier.

Afwikkeling van voorschotten verschuift naar 2022

Voor meerdere zeer omvangrijke activiteiten is het in 2021 niet gelukt om tot afwikkeling te komen van in 2020 en 2021 verstrekte voorschotten. Relevant voor project herstel hierin zijn de voorschotten welke verstrekt zijn aan de GGD GHOR (€ 900 mln), Stichting Open Nederland (€ 630 mln), Mediq (€ 1,5 mrd) en de meerkosten GGD 2020 (€ 600 mln). Daarbij staan voor 2022 ook nog de afwikkeling van meerdere subsidieregeling op de rol, waar onder de zorgbonus. Het afwickelen van verstrekte voorschotten is iets dat serieuze aandacht moet krijgen. De verstrekker van het voorschot moet vooraf bepalen op welke wijze hij de zekerheid verkrijgt dat er geleverd is wat is afgesproken. Het project herstel geeft aan PDC-19 mee dat met name voor de afwikkeling van GGD GHOR en SON er geen controleprotocol aanwezig is (althans niet waargenomen) en zonder zo'n protocol er risico's zijn voor de rechtmatigheid van de afwikkeling.

Overall beeld of bijlage

Samenvattend is het overall beeld van de 17 deelprojecten binnen het project Herstel als volgt

<i>nr.</i>	<i>Dossier</i>	<i>Financiële omvang</i>	<i>Kans op onrechtmatigheid of niet getrouw beeld in 2021?</i>	<i>Voorlopig oordeel rechtmatigheid</i>	<i>Voorlopig oordeel getrouw beeld (balansdossier / prijs-levercontrole)</i>	<i>Tijdigheid opleveren 04 febr</i>
1	Dwingende spoed	€ 2,6 mld.	RM: 737 mln ORM: 1,88 mrd	Betreft GGD GHOR, laboratoria en zelftesten	n.v.t.	
2	GGD GHOR-voorschotten 2020 en 2021	Voorschot 2020 € pm Voorschot 2021 € 900 mln.	Ja, onrechtmatig	Afgerekend VS 2020	Juistheid en volledigheid verplichtingen	
3A	Open House: Sneltesten en preventief testen	€ 100 mln. Betaald	Ja, onrechtmatig en getrouw beeld	Inkoop-dossier (prijs onderbouwing)	Controle opzet en normatiek toelichten door PDC-19 aan ADR	
3B	Stichting Open Nederland: Testen voor toegang (SON)	€ 980 mln. Verplicht € 630 mln. Betaald	ORM: 80 mln + pm	Inkoop-dossier + Begrotingsonrechtmatigheid fase 0 en 1	Juistheid en volledigheid verplichtingen	
4	Validatie CORON-IT			n.v.t.	n.v.t.	

<i>nr.</i>	<i>Dossier</i>	<i>Financiële omvang</i>	<i>tigheid of niet getrouw beeld in 2021?</i>	<i>oordeel rechtmatigheid</i>	<i>getrouw beeld (balansdossier / prijs-levercontrole)</i>	<i>Tijdigheid opleveren 04 febr</i>
5	Vaccins	€ 1,6 mrd verplicht € 600 mln betaald	Ja, getrouw beeld		Prijs-/levercontroles en volledigheid VPL	
6	Bankgaranties (naleven comptabele eisen inzake voorschotverstreking)	€ 1,2 mrd.	Ja, rechtmatigheid		n.v.t.	
7	Garanties: Juisheid en volledigheid - Getrouw beeld	€ 830 mln.	Ja, onrechtmatig en getrouw beeld		met name ontbreekt informatie vanuit PDC-19 over vaccins	
8A	Borging getrouw beeld		Ja, getrouw beeld	n.v.t.	Juisheid en volledigheid verplichtingen en voorschotten	
8B	Getrouw beeld externe inhuur	€ 10 mln.	Ja, onrechtmatig en getrouw beeld			
9	Begrotingsonrechtmatigheid (naleving artikel 2.27 CW)	€ 300 mln	ORM: 300 mln	Stand t/m ISB 12 is 300 mln onrechtmatig	n.v.t.	
10	Ontvluchting LCH/Medic	€ 1,5 mld.	Ja, onrechtmatig en getrouw beeld			Afwikkeling VS 2020 en 2021 niet in jaarrekening 2021
11	Beademings apparatuur	€ 3,4 mln	Ja, getrouw beeld	n.v.t.	Prijs-/levercontrole 2021	Materieel beheer niet voor 04 febr
12	Beheersing inkoop dossiers	€ 220 mln	Ja, rechtmatigheid	Inkoopdossiers DT niet orde	n.v.t.	
13A	Laboratoria prijs/leverin scontrolle	€ 743 mln.	Ja, onrechtmatig en getrouw beeld	Dwingende spoed & inkoopdossier	Prijs-/levercontrole niet uitvoerbaar	
13B	Materialen (laboratoria)	€ 84 mln.	Ja, onrechtmatig en getrouw beeld	Inkoopdossier niet volledig	Prijs-/levercontrole 2021	
14	Aanschaf zelf en sneltesten	€ 485 mln. Verplicht € 416 mln betaald	Ja, onrechtmatig en getrouw beeld	Dwingende spoed & inkoopdossier & begrotingsonrechtmatigheid	Prijs-/levercontrole 2021	
15	Herinrichten administratie	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	
16	Meerkosten GGD 'en	€ 600 mln.	Ja, onrechtmatig en getrouw beeld			Vaststelling schuiven door naar 2022
17	Materieelbeheer		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	

